

Onderwerp Personele tekorten in het onderwijs en kinderopvang/bsa		
Nummer	2019/832319	Datum college 26-11-2019
Portefeuillehouder	Botter, J. en Roduner, F.	
Programma/beleidsveld	1.1 Onderwijs en sport	
Afdeling	JOS	
Auteur	K. van Goethem, A. van Outvorst & I. Out	
Telefoonnummer	023-5113578 / 023- 5114211/ 023-5113486	
Email	kvangoethem@haarlem.nl / avanoutvorst@haarlem.nl / i.out@haarlem.nl	
Bestemd voor:	Het college stuurt deze raadsinformatiebrief ter kennisname naar de commissie Samenleving	

Naar aanleiding van een rondvraag over het onderwerp “Lerarentekort” heeft wethouder Botter tijdens de vergadering van de raadscommissie Samenleving op 31 oktober jl. toegezegd hierover een raadsinformatiebrief te sturen. Hiernaast is er ook sprake van groeiende personele tekorten in de kinder- en buitenschoolse opvang. Op basis van signalen en gesprekken met het onderwijs en de kinderopvang volgt informatie over het dreigend en/of groeiend tekort aan personeel.

Lerarentekort
Het lerarentekort is geagendeerd.

Schoolbesturen primair en voortgezet onderwijs zijn formeel verantwoordelijk voor het personeelsbeleid op scholen waaronder het aantrekken en behouden van personeel en een effectieve invulling van goed werkgeverschap.

Het lerarentekort is één van de vijf thema’s op de Regionale Educatie Agenda (REA), waarbij schoolbesturen en gemeenten elkaar informeren over de maatregelen die de schoolbesturen nemen om leerkrachten aan te trekken én gezamenlijk verkennen welke wenselijke acties in faciliterende zin door gemeenten – wellicht i.s.m. externe partners - genomen kunnen worden om het aantrekkelijk te maken voor leerkrachten om in Haarlem te komen werken.

Op 30 oktober jl. is het lerarentekort in het Regionale Besturen Overleg Onderwijs Zuid-Kennemerland/Velsen besproken. Ook is dit onderwerp op 14 november jl. in het Lokale Bestuurlijk Overleg Primair en Voortgezet Onderwijs Haarlem besproken. Hiernaast is het onderwerp van gesprek geweest op het jaarlijks onderwijsgesprek tussen de raadscommissie Samenleving en de schoolbesturen van 13 november jl.. Op deze bijeenkomst hebben schoolbesturen de raadscommissie geïnformeerd over de maatregelen die zij als werkgever hebben genomen en (nog gaan) nemen. Ook is op deze avond van gedachten gewisseld over mogelijke wenselijke faciliterende acties vanuit de gemeente.

Schoolbesturen ondernemen maatregelen als werkgever

De schoolbesturen primair en voorgezet onderwijs herkennen de situatie zoals beschreven in de publicatie “Regio in beeld” van het UWV, en geven aan dat er een fors lerarentekort in het basisonderwijs in deze regio in de komende jaren dreigt. Het wegwerken van het lerarentekort, waarvan de oorzaken in het verleden en ook op landelijk niveau liggen, zal een kwestie van lange adem zijn. Het speelt niet alleen in Haarlem maar ook elders en heeft de volledige aandacht van schoolbesturen, PO- en VO-raad en het Ministerie van OCW.

De schoolbesturen voor primair onderwijs in Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer hebben het Regionaal Transfer Centrum (RTC) De Beurs opgericht, om samen het vervangingsprobleem aan te pakken. Het RTC regelt de vervanging van leerkrachten voor zo’n 135 basisscholen van 8 besturen. Hierin zijn alle vervangers en alle oproepkrachten opgenomen die bij scholen en besturen bekend zijn. In deze pool zitten ook vaste medewerkers die, aanvullend op hun dienstbetrekking, invalwerk willen doen, of gepensioneerden die af en toe willen invallen. Deze pool wordt ingezet voor zowel kort- als langdurige vervanging. Schoolbesturen geven aan dat deze pool nu geheel is benut om voldoende leerkrachten te vinden.

In het RTC zijn gezamenlijk afspraken gemaakt over het aantrekken van leerkrachten in relatie tot het voorkomen van onderlinge concurrentie in Haarlem en regio. Ook is gezamenlijk nagedacht over noodscenario’s bij vervanging door bijvoorbeeld een griepgolf, ziekte en/of langduriger verlof.

Door inzet van deze pool en het aantrekken van nieuwe leerkrachten is het de schoolbesturen gelukt om de structurele formatie in Haarlem voor dit huidige schooljaar volledig rond te hebben.

Het RTC heeft hiernaast subsidie van het Ministerie van OCW ontvangen om aanvullende maatregelen te nemen om het dreigende lerarentekort aan te pakken, waaronder:

- Het verkennen van mogelijkheden om scholen op een flexibeler wijze te organiseren.
- Het aantrekken van onderwijsassistenten in het primair onderwijs die starten met de lerarenopleiding basisonderwijs.
- Het versoepelen van zij-instroom.
- Het aantrekken van stille reserves, mensen die wel een onderwijsbevoegdheid hebben, maar niet (meer) in het onderwijs werken.

Schoolbesturen van het RTC werken samen met Werkgeversservicepunt (WSP) en Pasmatch van het UWV. Als er werkzoekenden zijn die geïnteresseerd zijn om in het onderwijs te werken, lopen zij een periode op school mee om te ervaren of hun verwachtingen overeenkomen met de schoolpraktijk. Als blijkt dat dit zo is, worden afspraken tussen het schoolbestuur, school, de werkzoekende en het opleidingsinstituut gemaakt over het vervolgtraject.

Schoolbesturen PO en VO hebben elk ook rijksmiddelen ontvangen om de werkdruk op school te verminderen en leraren die al voor de klas staan te behouden. Mede hierdoor hebben schoolbesturen met eigen personeelsbeleid maatregelen genomen.

Veel schoolbesturen en scholen zijn opleidingsscholen, hebben goede contacten met de opleidingen en bieden studenten stageplaatsen aan. In de praktijk blijkt dat scholen deze studenten vaak aan zich kunnen

binden.

Er zijn relatief veel zij-instromers waarvan een aantal docenten op school blijft werken en een deel van deze groep na een aantal jaren weer uitstroomt. Naast onderwijsinhoudelijke zaken, schoolspecifieke aspecten en financiële waardering speelt bij de laatste groep mee dat het vinden van een (betaalbare) woning en/of het woon-werkverkeer per auto lastig en kostbaar is. Om leerkrachten en vakdocenten te kunnen aantrekken uit gebieden waar sprake is van een krimp van het aantal leerlingen, spelen de beschikbaarheid van een woning en het verkrijgen van een parkeervergunning bij school mee in de overweging van de kandidaat om een baan bij een Haarlemse school te accepteren.

Bij het voortgezet onderwijs is er nog geen sprake van zo'n lerarentekort als bij het primair onderwijs. Er is wel een tekort aan docenten bij een aantal vakken. Om het tekort te verminderen is gekeken naar de mogelijkheid om de uren van de huidige docenten uit te breiden. Dit blijkt vaak om rooster-technische redenen niet mogelijk te zijn.

Het voortgezet onderwijs werkt ook samen met het WSP en Pasmatch van het UWV.

Afspraak tussen schoolbesturen en gemeente

Wethouder Botter heeft met de schoolbesturen primair en voortgezet onderwijs in Haarlem op 14 november jl. afgesproken gezamenlijk op te trekken en te inventariseren op welke wijze de gemeente kan faciliteren, en de schoolbestuurlijke maatregelen en de te nemen faciliteren maatregelen aan elkaar te verbinden. Hiertoe is een werkgroep met een vertegenwoordiging van schoolbesturen po en vo en een vertegenwoordiging van de gemeente geformeerd die deze verkenning oppakt en op basis hiervan voorstellen in 2020 zal doen.

Personele tekorten kinder- en buitenschoolse opvang

Ook bij de kinder- en buitenschoolse opvangaanbieders ontstaan personele tekorten.

Zo bereikte het college op 1 oktober jl. het bericht dat Kinderopvangorganisatie Op Stoom zich genooddaakt ziet per 2020 vier buitenschoolse opvangcentra (BSO) in de regio (waarvan drie gevestigd in Haarlem) te sluiten wegens een nijpend personeelstekort. Op Stoom kiest hiervoor om te zorgen dat ze kwalitatief goede opvang kunnen bieden op de andere vestigingen. Op Stoom heeft de betrokken ouders geïnformeerd. Op Stoom geeft aan dat dit personeelstekort in de kinderopvangbranche een probleem is, waar de gehele regio mee te kampen heeft.

De reguliere kinderopvang, waaronder BSO en peuteropvang, valt onder de verantwoordelijkheid van en wordt verzorgd door commerciële kinderopvangaanbieders. De gemeente is verantwoordelijk voor het controleren van de locaties op de wettelijke kinderopvangeisen en voor het creëren van peuterplekken voor kinderen met een (taal)achterstand.

Kinderopvang, VVE-peuteropvang- en BSO-aanbieders hebben het personele tekort ook onder de aandacht van de gemeente gebracht. De gemeente heeft de nijpende personeelstekorten in de kinderopvang en het onderwijs in gesprekken bij het Ministerie van OCW onder de aandacht gebracht. Tegelijkertijd zijn de kinderopvangaanbieders via de eigen brancheorganisatie in overleg met de Raad voor Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO Raad) om het personeelstekort geagendeerd te krijgen. Regionaal zijn de kinderopvangaanbieders met onder meer het voortgezet onderwijs en het NOVA College in gesprek om de opleiding voor de kinderopvang en de kansen op de arbeidsmarkt meer onder de aandacht te brengen en te zorgen dat de opleiding optimaal aansluit op de praktijk. Het facultatieve karakter van het vak voor- en vroegschoolse educatie op de MBO-opleiding voor pedagogisch medewerker is hierbij onderwerp van gesprek.

Afspraak tussen kinderopvangaanbieders, gemeente en UWV

De gemeente (afdeling Werk en Inkomen) en het Werkgeversservicepunt (gemeenten en UWV) zetten zich in om meer werkzoekenden (met afstand tot de arbeidsmarkt) te matchen op een baan. Het maken van plannen om meer mensen te plaatsen op een baan in de kinderopvang gebeurt in samenwerking met de werkgevers. Naar aanleiding van de recente berichtgeving over de sluiting van buitenschoolse opvangcentra bij Op Stoom, worden werkgevers in de branche door gemeente en uitvoeringspartners benaderd voor een gesprek om deze plannen vorm te gaan geven. In overleg vinden werkbezoeken en stages plaats en worden afspraken gemaakt over leerwerkplekken en indien nodig het vergoeden van de opleidingskosten tot pedagogisch medewerker. Tevens wordt gekeken naar andere functies in de kinderopvang met minder hoge kwalificatie-eisen zoals TSO (Tussentijdse schoolopvang), BSO (Buitenschoolse opvang) en ondersteunende functies met gecombineerde werkzaamheden zoals schoonmaak, maaltijdvoorziening en andere klussen. Op de korte termijn betekent dat vooral dat de pedagogisch medewerkers worden ontlast. Op de lange termijn kan doorstroming naar laatstgenoemde functie plaats vinden.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester